

Ügyiratszám: MN/30273-7/2012.

Ügyműködés: **személyes adat**

Tárgy: kiegyensúlyozottsági kérelem elbírálása

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

2292/2012. (XII. 19.) sz.

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) **Személyes adat** (**Személyes adat**, a továbbiakban: **Kérelmező**) **személyes adat** által képviselt Magyar Rádió Zrt. (1088 Budapest, Bródy Sándor u. 5-7., a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) MR1 Kossuth Rádió elnevezésű médiaszolgáltatásában 2012. november 7-én 23 óra 34 perckor sugárzott „Tér-idő” című műsorszám kapcsán 2012. november 13-án érkezett, a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértését kifogásoló kérelme alapján 2012. november 14-én indult eljárásban a Kérelmező kérelmét

elutasítja.

E határozat ellen közigazgatási úton fellebbezésnek nincs helye, a közléssel jogerős és végrehajtható. A határozat felülvizsgálata a közléstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéltáblától a Médiatanács (1088 Budapest, Reviczky u. 5.) ellen indított keresettel kérhető. A Fővárosi Ítéltábla a keresetlevelet harminc napon belül tárgyalás tartása nélkül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető.

Indokolás

A Kérelmező a Médiaszolgáltató MR1 Kossuth Rádió csatornáján 2012. november 7-én 23 óra 34 perckor sugárzott „Tér-idő” című műsorszámmal kapcsolatban, a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt hatósági eljárást kezdeményezett a Médiatanács előtt.

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 181. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés előírja, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 13. §-ában és az Mttv. 12. § (2) bekezdésében meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetén a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató hatósági eljárást kezdeményezhet, a kérelem elbírálására pedig a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatások vonatkozásában a Hivatal rendelkezik hatáskörrel.

Fenti rendelkezést alapul véve — tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltató közszolgálati médiaszolgáltató — a jelen kiegyensúlyozottsági ügyben a kérelem elbírálása az Mttv. 181. § (1) bekezdése és a 182. § u) pontja alapján a Médiatanács hatósági hatáskörébe tartozik.

A Médiatanács a hatáskör megvizsgálását követően a kérelem érdemi elbírálásának további feltételeit, azaz az eljárási szabályok teljesülését ellenőrizte.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése esetén a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató hatósági eljárást kezdeményezhet, tehát **bárki**

a törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően benyújtott kérelme, így jelen esetben a Kérelmező is, érdemben elbírálendő.

Az Mttv. 181. § (2) bekezdése előírja, hogy a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a kérelmező köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított **hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól** azon álláspont — megfelelő, a kifogásolt tájékoztatás közzétételéhez hasonló körülmények közötti — közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges.

Az Mttv 181. § (3) bekezdése kifejti, hogy a médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt. A döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíteni kell. **A kérelmező a döntés közzétételétől számított negyvennyolc órán belül** — a döntés közzétételének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított **tíz napon belül** — a kifogásolt műsorszám és az érintett médiaszolgáltató pontos megnevezésével hatósági **eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál**.

A Kérelmező a 2012. november 7-én 23 óra 34 perckor sugárzott „Tér-idő” című műsorszámot érintő kifogásával 2012. november 8-án, elektronikus levél útján — amelyről szóló igazolást és a Médiaszolgáltató visszaigazoló elektronikus levelét a hatóság rendelkezésére bocsátotta — fordult a Médiaszolgáltatóhoz, majd 2012. november 9-én eljárást kezdeményezett a Médiatanácsnál.

A Médiatanács az eljárás tárgyát képező kérelem vonatkozásában megállapította, hogy az a hivatkozott eljárási szabályoknak megfelelt, így érdemben elbírálható volt.

A Médiatanács a 2012. november 19. napján kelt, dr. Auer János, a Médiatanács tagja által aláírt, MN/30273-2/2012. ügyiratszámú végzésében, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (3) bekezdés b) pontja szerint értesítette a Médiaszolgáltatót a kérelem beérkezéséről és az eljárás megindulásáról, egyben felhívta a figyelmét arra, hogy az eljárás során a Ket. 51. § (1) bekezdése alapján nyilatkozattételi, a Ket. 68. § (1) bekezdése szerint iratbetekintési jog illeti meg. A Médiatanács a tényállás tisztázása érdekében az Mttv. 155. § (3) bekezdés a) pontja alapján kötelezte továbbá a Médiaszolgáltatót, hogy nyilatkozzon arról, hogy a Kérelmező a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a Médiaszolgáltatóhoz fordult-e, és ha igen, akkor a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról szóló döntéséről a Kérelmezőt értesítette-e. A Médiaszolgáltató a tértivevény tanúsága szerint 2012. november 27-én vette át a hatósági eljárás megindulásáról értesítő és nyilatkozattételre kötelező végzést, és a Hatósághoz a 2012. december 3-án érkezett beadványában – a megfelelő módon igazolt képviselője útján – élt nyilatkozattételi jogával.

A Kérelmező a kifogásolt műsorszám kapcsán sérelmezte, hogy az állítása szerint nem volt kiegyensúlyozott, valótlanságokat tartalmazott, valamint abban csak a Duna-mozgalmak által képviselt álláspontok kerültek kifejezésre. Kifogásolta továbbá, hogy a szerkesztő a Duna elterelésének a történetét nem kiegyensúlyozottan dolgozta fel, például a víz Dunába szivattyúzásának tényét is elhallgatta. Álláspontja szerint elvárható lett volna a szerkesztőtől, hogy a Duna Chartát érintő riportalányát is szembesíti. Sérelmezte továbbá, hogy a Hágai Nemzetközi Bíróságról állított valótlanságok kapcsán a műsorvezető nem utalt arra, hogy a bíróság a felek alávetési nyilatkozatában meghatározottak szerint hozott ítéletet.

A Médiaszolgáltató nyilatkozatában előadta, hogy a Kérelmező a 2012. november 8-án érkezett elektronikus levél útján fordult az MTVA Közönségszolgálatához, amely 2012. november 9-én továbbította a Médiaszolgáltató részére a kifogást, majd a „Tér-idő” című műsorszám szerkesztője 2012. november 12. napján e-mail útján válaszolt a Kérelmezőnek.

A Médiaszolgáltató álláspontja szerint a kiegyensúlyozottsági kérelem megalapozatlan, ezért annak elutasítását kérte a Médiatanáctól. A műsor témája a húsz éve elterelt Duna volt, és ennek kapcsán annak feltárása, hogy a vízhiány milyen változásokat, károkat okozott a Szigetközben. A kifogásban

foglaltakkal ellentétben a műorszám tehát nem a Bős-nagymarosi vízlépcsőrendszer történetét dolgozta fel. A műsorban különböző tudósok, kutatók beszéltek arról, hogy milyen változások történtek a Szigetközben, politikusok azonban a műsorban nem szólaltak meg, így nem esett szó az Országgyűlés Fenntartható Bizottságának üléséről sem.

Megjegyezte továbbá, hogy a Kérelmező a vízlépcsőrendszer ügyében több esetben kifogásolta a médiaszolgáltató műsorait, azonban valamennyi kérelme elutasításra került, ugyanis a műsorok kiegyensúlyozottak voltak. A szóban forgó témát a Magyar Rádió több műsorban is feldolgozta, rendszeresen foglalkozott a vízlépcső ügyével, tehát a műsorfolyam az Alkotmánybíróság határozatának megfelelően biztosította a kiegyensúlyozott tájékoztatást. Hangsúlyozta, hogy a Kérelmező jelen ügyben tévesen értelmezte a műsor tárgyát, ezért is megalapozatlan a kifogása.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok alapján, a kifogásolt műorszám megtekintését követően, illetve a kérelemre és a Médiaszolgáltató nyilatkozatára tekintettel, az alábbi tényállást tárta fel, és azt az alábbiak szerint értékelte.

A Kérelmező által kifogásolt műorszám alcíme, amely a műorszám kezdetekor elhangzott, a következő volt: „a tudomány világa a Kossuth Rádióban”. A Médiaszolgáltató honlapja szerint a „Tér-idő” című műorszám „a természet- és társadalomtudomány napjainkban legizgalmasabb témáit dolgozza fel heti sorozatokban genetikától kriminalisztikáig, összetett (esetenként archív anyagokat, dokumentumokat, dramatikus elemeket is alkalmazó) műsorok formájában”.

A tárgyban műorszám – ahogy abban el is hangzott – a bősi vízerőmű és a Duna-elterelés ökológiai hatásaival foglalkozott, valamint felidézte a vízlépcsőrendszer közel negyven éves történetének legfontosabb állomásait; abban megszólalt többek között geográfus, akadémikus, zoológus, természetvédő, erdész stb. A műorszám 2012. november 7-én sugárzott első része másnap folytatódott, mivel a témát két részben dolgozta fel és sugározta a Médiaszolgáltató.

A műorszám elején a szerkesztő az alábbiak szerint foglalta össze a műorszám tartalmát:

„Hogyan jutottunk el a dunai vízlépcsők építésének első tervétől a Duna egyoldalú eltereléséig, valamint a Szigetköz élővilágának lassú pusztulása kezdetéig. Hogyan jutottunk el napjainkig, ahol a vízhiány miatt a Duna középszakaszának legyezőszerűen elterülő csodálatos vízi élőhelyei már jelentősen megváltoztak. Hogyan jutottunk el odáig, hogy Európa egyik legnagyobb folyójának 40 km-es szakaszán csak az eredeti vízmennyiség 20%-a csordogál.”

A Kérelmező által kifogásolt tájékoztatással kapcsolatban a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése nem vizsgálható, nem merült fel, a következők miatt.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét az Mttv. 12. § (1)-(2) bekezdése és az Smtv. 13. §-a együttesen határozzák meg. Az Smtv. a kiegyensúlyozottság követelményét a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások által közzétett tájékoztató, híreket szolgáltató műorszámokkal kapcsolatban fogalmazza meg. A törvény rendelkezése szerint ezeknek a műorszámoknak a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan kell tájékoztatást adniuk.

Az Mttv. 12. § (2) bekezdése értelmében a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műorszámok jellegétől függően – az egyes műorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műorszámok sorozatában kell biztosítani.

A sajtó közérdekű feladataiból ered a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége. A törvényi rendelkezés alapján a közösséget érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket. Egy vitatott kérdés, közérdeklődésre számot tartó esemény bemutatásakor az egyes, az úgy szempontjából releváns nézeteknek kell megjelenniük, azokat kell a közönség számára

összegyűjteni és bemutatni, ezzel lehetővé téve, hogy megalapozott döntést hozhasson a vitatott kérdésben, így szolgálva a demokrácia eszméjét.

A kiegyensúlyozottság az Mttv. és az Smtv. fentebb hivatkozott rendelkezései értelmében a tájékoztató és a hírműsorszámokban érvényesülő kötelezettség. A hírműsorszám fogalmát az Mttv. 203. § 17. pontja határozza meg, amely „időtartamának legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi közélet aktuális eseményeivel foglalkozó műsorszám”. A tájékoztató műsorszám fogalmát a törvény nem definiálja, indokolt azonban azt szűken értelmezni (politikai háttérműsorok, általános közéleti tematikájú műsorok, reggeli magazinok), mert tág értelmezésben szinte bármely műsorszám tartalmazhat (valamiről) tájékoztatást. A műfaji sajátosságokat természetesen figyelembe kell venni, mert az Smtv. tájékoztató műsorszámokról beszél, ami egyértelműen műfaji meghatározásra utal.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezés tehát egyrészt értelmezhető akképpen, hogy kizárólag az adott műsorszám ismérve jelenti a vizsgálódás alapját, felmerül viszont annak kérdése is, hogy milyen tájékoztatásról esik szó egy adott műsorban, azonban ezen utóbbi esetkörben nem a műsorszám műfaji sajátosságait kell szem előtt tartani, hanem az adott eseményről, történésről szóló *tájékoztatás* jellemzőit. Az Smtv. 13. §-ának szó szerinti értelmezése szerint a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének kizárólag a jelentőséggel bíró események, vitatott kérdések kapcsán a tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kell érvényesülniük. Miután a szabályozás célja arra irányul, hogy egy adott közérdekű kérdés kapcsán releváns álláspontok kerüljenek bemutatásra, a fentebb említett műfaji korlátokat "áthágva" pl. egy magazinműsorban bemutatott téma tekintetében is megkövetelhető a kiegyensúlyozottság.

Amennyiben kizárólag a tájékoztatást vesszük a vizsgálat alapjául, abban az esetben a fentebb is említett műfaji sajátosságok, korlátozások vizsgálata adott esetben mellőzhető, de legalábbis másodlagos kérdés. Ezt erősíti meg az Mttv. 12. §-ban foglalt rendelkezés, amely – az alcímmel egyezően – szintén a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát követeli meg. A kiegyensúlyozott tájékoztatás törvényi előírásának alkotmányossági vizsgálatát elvégző 1/2007. (I. 18.) AB határozat kimondta, hogy „*az elektronikus média esetében ezért indokolt speciális, a sokoldalú tájékoztatásra vonatkozó előírások meghozatala, amelynek célja az, hogy politikai közösség tagjai közérdekű kérdésekben a releváns vélemények ismeretében alakíthassák ki álláspontjukat*”. Az AB döntésének idézett mondata alapján látható, hogy a – jöhet még a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény szerinti – rendelkezés az adott kérdésről, témáról szóló tájékoztatás tekintetében követeli meg a kiegyensúlyozottság követelményének meglétét. E vélemény, nézet kapcsán – kiindulópontként – áthelyeződhet a hangsúly a kifogással érintett műsorszámról a tájékoztatás közönségre gyakorolt esetleges hatására.

A tárgybani ügyben szintén a fentiekben kifejtett álláspont kerül előtérbe. A kiegyensúlyozottság követelménye nyilvánvalóan viszonylag könnyen számon kérhető egy rövid híradás, tájékoztatás esetén, ahol egy adott téma tekintetében jól körülhatárolható azon álláspontok köre, amelyek esetleges megjelenítése megkövetelhető. Ezzel szemben egy tudományos „magazinműsor” kapcsán több felvetés is felmerülhet. A kiegyensúlyozottság alapvetően valamely bemutatott kérdés, esemény kapcsán követeli meg, hogy azzal kapcsolatban az eltérő álláspontok, vélemények megjelenjenek. Ettől eltérően egy tudományos „magazinműsor” – általában – egy jelenség, történet, állapot bemutatását és okainak feltárását tűzi ki célul, a szerkesztő szabadon választja meg, hogy kit szólaltat meg a műsorban, milyen véleményeknek ad hangot. Nyilvánvalóan nem korlátozható – még a kiegyensúlyozottság körében előírt módon sem – ez a szabadság, hiszen nem egy közéleti, politikai esemény kapcsán történő tájékoztatás céljával kerül közzétételre a műsorszám. Mindössze arra vállalkozik, hogy megtörtént, vagy létező eseményeket dolgozzon fel, ismertessen, mutasson be, ezért véleményformáló hatását el kell választani a közéleti-, politikai- vagy hírműsorokétól. A hírműsorszám jellemzője az aktuális információkról való tájékoztatás, míg a politikai tájékoztató műsorszám sajátossága a politikai, aktuális közéleti események bemutatása. Azaz utóbbi két műsorszám alapvetően a tájékoztatás célját szolgálja az aktuális, időszerű események kapcsán, míg a tudományos „magazinműsor” a tudomány különböző aspektusaiból vizsgál, mutat be valamely témát. Miután a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményén keresztül alapvető cél,

hogy a közönség a közügyekről tárgyilagos, sokoldalú képet kapjon a megfelelő döntéshozatal lehetőségének megteremtése végett, értelemszerűen ugyanez nem várható el egy tudományos „magazinműsor” kapcsán, amely lehet „elfogult” és kiegyensúlyozatlan, amíg nem sérti a szabályozás egyéb normáit.

A vizsgálat tárgyát képező műsorszám tudományos szemszögből tekintette át a bősi vízerőmű eredményeként keletkezett állapotot, amely összefoglalást történelmi események felidézése kísért. Jelen esetben a „Tér-idő” című műsorszám kapcsán, annak műfaji sajátosságából – tudományos „magazinműsor” – adódóan sem vizsgálható a kiegyensúlyozott tájékoztatás érvényesülése, tekintettel arra, hogy sem hír-, sem tájékoztató műsorszámnak nem minősül, azonban a műsorszámban elhangzott konkrét tájékoztatás sem bizonyult olyan műfajúnak, amely okán egy nem hír- vagy tájékoztató műsorszámban vizsgálni lehessen a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménynek érvényesülését.

A Médiatanács a fent kifejtettekre tekintettel megállapította, hogy a kérelem nem alapos. A kifogásolt tájékoztatással kapcsolatban a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének teljesülése nem vizsgálható, annak a Médiaszolgáltató által történt megsértése nem merült fel a műsorszám és a tájékoztatás műfaji sajátosságából adódóan.

A fentiek alapján a Médiatanács az Mttv. 181. § (1) bekezdése alapján, a 182. § u) pontjában foglalt hatósági hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, azaz a Kérelmező kérelmét elutasította.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, a jogorvoslat előterjesztésének helyére és határidejére vonatkozó tájékoztatás az Mttv. 181. § (6) bekezdésén, a halasztó hatály az Mttv. 163. § (3) bekezdésén, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (2) bekezdésén alapul.

Az eljárás során a Ket. 153.§ (2) bekezdése szerinti eljárási költség nem merült fel.

Budapest, 2012. december 19.

a Médiatanács nevében

Szalai Annamária
elnök

dr. Auer János
hitelesítő tag

Kapják: **Személyes adat**